

ธุรกิจการเมืองในเอเชียตะวันออก (Political business in East Asia)

Edmund Terence Gomez

Specializes in state – market relations and the linkages between ethnicity , politics and capital development. (รัฐ- ความสัมพันธ์ทางการตลาดและจุดเชื่อมโยงระหว่างชาติพันธุ์ กับการพัฒนาทุนและการเมือง)

เสนอ

รองศาสตราจารย์ ดร.สังคีต พิริยะรังสรรค์

โดย

นายสุนทร คุณชัยมั่ง

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิชา

ทฤษฎีและยุทธศาสตร์การตรวจสอบและควบคุมคอร์รัปชัน (GSGD 5302)

ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการพัฒนธรรมาภิบาล

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ปีการศึกษา 2551

สารบัญ

บทนำ	1
ภาวะวิกฤติทางการเงินและการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง	2
คำจัดความของธุรกิจการเมือง	4
บริบทของธุรกิจการเมืองในเอเชียตะวันออก	7
รัฐที่เข้มแข็ง การเมืองที่รวบอำนาจและธุรกิจขนาดใหญ่	9
การพัฒนาธุรกิจและการบริหารของกิจการ	11
คอร์รัปชัน ประชาธิปไตยและการปฏิรูปของธุรกิจการเมือง	14
การปฏิรูปการเลือกตั้ง : การระดมทุนพรรคการเมือง	17
ภาคผนวก - คำอธิบายความเพิ่มเติม	19

บทนำ

การศึกษาในเรื่องนี้ เป็นการสรุปความจากหนังสือที่ ดร. *Edmund Terence Gomez* เป็นบรรณาธิการ รวบรวมงานเขียนของนักวิชาการอีกหลายท่าน เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจ การเมือง ที่เกิดขึ้นใน เอเชียตะวันออก ทั้งเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ (Northeast Asia) : ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ไต้หวัน และเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asia) : อินโดนีเซีย มาเลเซีย ไทย สิงคโปร์ หลังจากเกิดวิกฤติการณ์ทางการเงินเมื่อ ปี 1997 โดยเฉพาะการตั้งคำถามที่ว่า หลังจากเกิดวิกฤติการณ์ทางการเงิน จนลุกลามไปสู่ภาวะ วิกฤติทางเศรษฐกิจ และแม้บางประเทศอาจจะมีการเปลี่ยนผู้นำในทางการเมืองไปบ้างก็ตาม แต่การ เปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ไม่เกิดขึ้นในประเทศแถบนี้

หนังสือธุรกิจการเมืองในเอเชียตะวันออก (Political business in East Asia) นี้ จัดพิมพ์เมื่อปี 2001 (ปีเดียวกับการเลือกตั้งในประเทศไทยที่พรรคไทยรักไทย ชนะการเลือกตั้งและเป็นผู้ดำเนินการจัดตั้งรัฐบาล โดย พตท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรีในสมัยแรก -ผู้จัดทำรายงาน) โดยมีเพื่อนนักวิชาการหลาย ท่านช่วยกันเขียน ในหัวข้อต่างๆ ดังนี้

- บทที่ 1 กรอบความคิดการคอร์รัปชัน ความสำคัญที่ใกล้ชิดของความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับทุน
โดย Andrew Wedeman
- บทที่ 2 บทบาทของรัฐในการส่งเสริมการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการพัฒนากิจการในเอเชีย
ตะวันออกโดยเฉพาะอาเซียน(กรณี มาเลเซีย / ไทย และอินโดนีเซีย) โดย Johannes
Schmidt
- บทที่ 3 การผสมผสานระหว่างการเมืองกับธุรกิจ / ธุรกิจขนาดใหญ่ / ทุนท้องถิ่น – UMNO ของ
มาเลเซีย โดย Edmund Terence Gomez
- บทที่ 4 กรณีไต้หวัน Insight แนวคิดที่คลุมเครือจนกระทั่งปัจจุบันของ KMT , Inc โดย Karl Field
- บทที่ 5 กรอบของการควบคุมธุรกิจของนักการเมืองและกิจการของรัฐ ศึกษากรณี จีน / CCP โดย
Andrew Wedeman
- บทที่ 6 วิเคราะห์เกาหลีใต้ / อินโดนีเซีย โดย Peter Wad
- บทที่ 7 วิเคราะห์เกาหลีใต้/อินโดนีเซีย โดย Stefan Eklof
- บทที่ 8 วิเคราะห์เศรษฐกิจการเมืองไทย เปรียบเทียบกับเกาหลีใต้ / อินโดนีเซีย โดย Tom
Wingfield
- บทที่ 9 ความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจกับ PAP (พรรคกิจประชาคม -สิงคโปร์) โดย Stephan Haggard
& Linda Low
- บทที่ 10 ความสัมพันธ์ของนักการเมือง กับธุรกิจการค้าและองค์กรนอกระบบ (Underground
Organization) โดย James Babb

ดร. Edmund Terence Gomez เป็นนักวิชาการชาวมาเลเซีย *Specializes in state – market relations and the linkages between ethnicity , politics and capital development.* (รัฐ- ความสัมพันธ์ทางการตลาดและจุดเชื่อมโยงระหว่างชาติพันธุ์ กับการพัฒนาทุนและการเมือง) ปัจจุบัน เป็นนักวิจัยใน United Nations Research Institute for Social Development (UNRISD)

1.

ภาวะวิกฤติทางการเงินและการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง (Financial crisis and political change)

ภาวะวิกฤติทางการเงินที่เกิดขึ้นในเอเชียตะวันออก (East Asia) ได้ส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจโลกในทศวรรษที่ 1990 ซึ่งเป็นช่วงที่ชนชั้นกลาง (Middle class) ที่เป็กำลังสำคัญในกระบวนการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบประชาธิปไตย (Democratization) มีปริมาณที่เพิ่มขึ้น ภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้น มีผลต่อการจัดการธุรกิจการเมือง การจัดสรรทรัพยากรทางเศรษฐกิจของรัฐ การลงทุน และกลไกของระบบประชาธิปไตยในภาวะฉุกเฉิน (form of democracy emerging) และการจัดการทุนของพรรคการเมือง (Funding of political parties)

หนังสือนี้ไม่เจาะลึกลงไปยังที่มาของภาวะวิกฤติ ที่เป็นผลมาจากปัจจัยทางเศรษฐกิจและทางการเงินต่างๆ เช่น การเก็งกำไรทางการเงิน (Currency speculation) การไม่มีข้อบังคับในการกำกับการหน่วยลงทุน (Unregulated capital flows - portfolio investment) การเปิดเสรีในการจัดการกองทุนการเงิน (Imprudent financial liberalization การอ่อนแอในการกำกับธนาคารพาณิชย์ (Weak supervision of banking sector) แต่จะให้ความสำคัญไปยัง ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการธุรกิจกับการเมือง และนัยยะของการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบประชาธิปไตย (democratization) ของประเทศต่างๆ ในเอเชียตะวันออก (East Asia)

ภายใต้ความสัมพันธ์ข้างต้น นักการเมืองกับนักธุรกิจ ในภูมิภาคนี้ ได้สร้างกิจการขึ้นหลายบริษัท โดยอาศัย (แบบบิดเบือน - abuse) การช่วยเหลือ การจัดการทางการเงินภายในประเทศ (domestic financial sector)

ความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจกับการเมืองที่แนบแน่น มีส่วนสำคัญ ที่จะก่อให้เกิดค่าเช่า(State Rent) และมีส่วนอย่างยิ่งที่ไปสร้างกลุ่มคนรวยรุ่นใหมในสังคม (New Rich) ซึ่งมันเป็นอีกด้านหนึ่ง(allegations) ของระบบทุนนิยมแบบพวกพ้อง (Cronyism) การคอร์รัปชั่น (Corruption) และ ระบบเครือญาตินิยม (Nepotism)

Wanton corruption and cronyism ได้อธิบายว่า ความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจกับการเมือง ไม่ได้เป็นตัวก่อให้เกิด (Precipitated) ภาวะวิกฤติทางการเงินเมื่อปี 1997 แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าว มีอิทธิพลต่อการกำหนดและดำเนินนโยบายของรัฐบาล ที่นำไปสู่ภาวะวิกฤติ และซ้ำเติมภาวะวิกฤติ (Exacerbated the crisis) (Pasuk and Piriyarangsarn (1996) ; Gomez (1994); Hutchcroft (1998); Winter (1996); Lee (1997), and Duckett (1998)

อย่างไรก็ตาม ภาวะวิกฤติทางการเงิน ก็มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจกับการเมือง และเป็นเหตุที่นำไปสู่ การเผชิญหน้าในทางการเมืองหรือเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในบางประเทศใน เอเชียตะวันออก (East Asia) เช่น

○ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asia)

- อินโดนีเซีย ชูฮาร์โต ประธานาธิบดีผู้ใช้อำนาจยาวนาน ต้องลาออก
- มาเลเซีย นายกรัฐมนตรีมหาธีร์ ต้องพบกับความขัดแย้ง – ไม่ยอมรับของสาธารณชนอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน
- ไทย รัฐบาลชวน หลีกภัย ลาออกแล้วแทนที่ด้วยรัฐบาลผสมของนายชวน หลีกภัย

○ เอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ (Northeast Asia)

- ญี่ปุ่น นายกรัฐมนตรี เรียวทาโร ฮาจิโมโตะ ต้องลงจากเวทีแล้ว ไคโซ โอบุจิ มารับตำแหน่งแทน
- เกาหลีใต้ ประธานาธิบดีคิมย็องอิล ลาออกไปด้วยเหตุอันน่าละอาย – ภาวะซ้ำเติมภาวะวิกฤติ จนนำไปสู่การเลือกตั้งรัฐบาลใหม่ของประธานาธิบดี คิม แด จุง

ความผูกพันระหว่างนักธุรกิจกับนักการเมือง มีอิทธิพลต่อรูปแบบของการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และการก่อให้เกิดวิกฤติทางการเงิน และนำไปสู่การไม่มีเสถียรภาพทางการเมือง (political upheaval)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าความไม่มีเสถียรภาพทางการเมืองจะเกิดขึ้น หลังจากที่เกิดวิกฤติทางการเงิน และนำไปสู่วิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ กลับนำไปสู่การเปลี่ยนที่เล็กน้อยในส่วนที่เป็นโครงสร้างทางเศรษฐกิจและการเมือง เช่น

- ญี่ปุ่น วิกฤติการณ์ของระบบธนาคาร ยังคงไม่ได้รับการแก้ไข แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนผู้นำในทางการเมือง
- เกาหลีใต้ Chaebol ปรับรูปแบบการเติบโตของบริษัท
- ฟิลิปปินส์ ธุรกิจขนาดใหญ่ที่เป็นกิจการของรัฐกลับเติบโต
- มาเลเซีย นายกรัฐมนตรีมหาธีร์ ปลดรองนายกรัฐมนตรีอันวาร์ อิบราฮิม และกลุ่มของนายกรัฐมนตรีมหาธีร์ มีอำนาจที่แข็งแกร่งขึ้นหลังชัยชนะการเลือกตั้งทั่วไปในกลางปี 1999 ทิ้งห่างคู่แข่งอันดับสอง

- ไทย แม้ว่าจะมีการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชน โดยการแก้ไขรัฐธรรมนูญ แต่ก็ได้มีนัยสำคัญต่อการปฏิรูปทางการเมือง / ในการเลือกตั้งปี 2001 รวมทั้งการซื้อเสียง พรรคไทยรักไทย ซึ่งเป็นพรรคที่จัดตั้งขึ้นใหม่ โดย พตท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ผู้ซึ่งเป็นบุคคลที่รวยที่สุดของประเทศ ได้รับการเลือกตั้งเสียงข้างมาก (มากที่สุด) ในสภา

2.

คำจำกัดความของ ธุรกิจการเมือง (Defining political business)

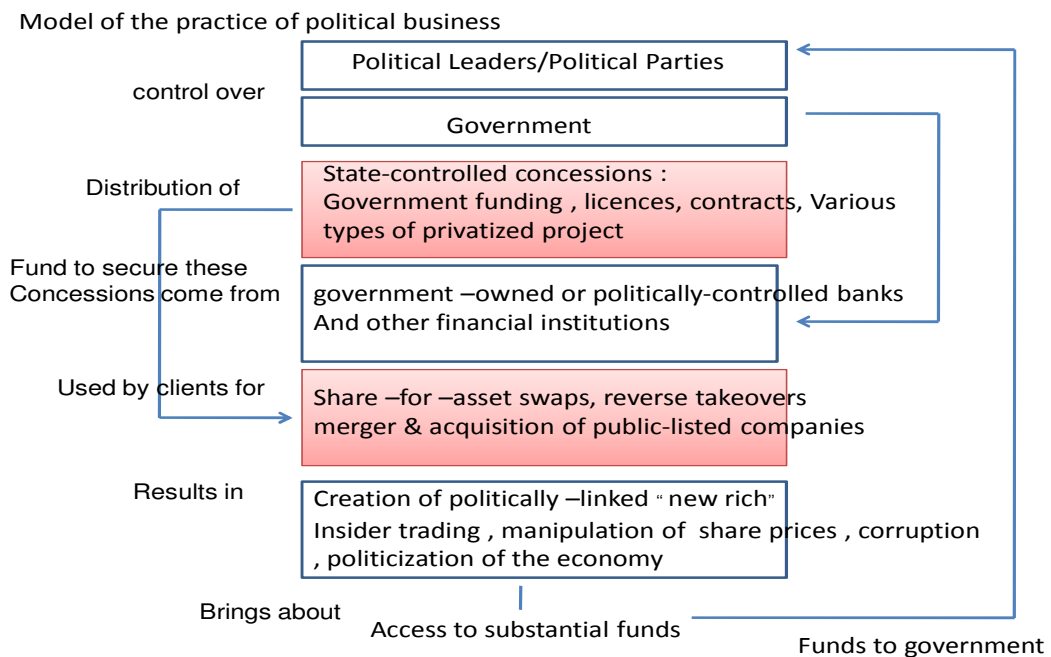
โดยทั่วไป คำว่า ระบบพวกพ้อง (Cronyism) นั้น จะหมายถึงการใช้อำนาจอย่างทื่อๆ – โง่งเง้ง-กดดันของนักการเมืองที่ไปสนับสนุนการดำเนินการให้เกิดประโยชน์ต่อธุรกิจของตนหรือพวก แต่ในเอเชียตะวันออก (East Asia) คำนิยามนี้อาจจะแตกต่างกันไปเพราะได้รวมเอาพฤติกรรมทางความสัมพันธ์ในระดับต่างๆ จาก Corruption / Nepotism / Insider Trading / Political patronage ที่ไปบิดเบือนในภาคการเงิน เพื่อผลประโยชน์ทางการเมือง ครอบคลุมไปถึงการระดมทุนของพรรคการเมือง หรือ presidential candidate

อาจจะมีข้อถกเถียงกันในประเด็นที่ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจกับการเมือง ซึ่งจะมีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ นั้น สามารถนำไปเลือกใช้ในทางบวกเพื่อสร้างสรรค์และสนับสนุน ทุนท้องถิ่น (indigenous capital) กระตุ้นการพัฒนาอุตสาหกรรม เป็นการปรับใช้ให้สังคมและเศรษฐกิจเกิดความสมดุล ในอีกทางหนึ่งด้วย ในการศึกษา Political business จึงมีความหมายได้ทั้งบวกและลบ ต่อระบบเศรษฐกิจและการเมือง

รูปแบบและความหมายโดยนัยยะของธุรกิจการเมืองของประเทศในเอเชียตะวันออก ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขทั้งสองด้าน คือ การเมืองในฐานะที่เป็นสถาบัน / ผู้กระทำ เป็นเจ้าแห่งอำนาจ – การใช้อำนาจในทางการเมือง กับ ความต้องการของการพัฒนาด้านกิจการเอกชน โดยเฉพาะธุรกิจขนาดใหญ่ ซึ่งมักจะดำรงอยู่ด้วยความสัมพันธ์ระหว่างทุนกับรัฐ ยกตัวอย่างเช่น การเติบโตอย่างรวดเร็วของบริษัทบางแห่งในประเทศแถบนี้ (ไม่ว่าจะเป็นทั้งกิจการเอกชนหรือรัฐวิสาหกิจ) ล้วนแล้วแต่อาศัยการพิจารณาสนับสนุนและช่วยเหลือจากรัฐทั้งนั้น มากไปกว่านั้น การเปลี่ยนผ่านสู่ระบบประชาธิปไตยของประเทศในเอเชียตะวันออก ยังเป็นผลจากอิทธิพลของทุนที่มีต่อการเมือง การเปลี่ยนแปลงของดุลอำนาจระหว่างทุนกับรัฐ จะปรากฏให้เห็นจากการผลักดันต่อการตัดสินใจในนโยบายของรัฐ (dynamics of policy – making) และการนำเอานโยบายไปปฏิบัติ (policy implementation) ให้เป็นไปตามแบบแผนของการพัฒนากิจการเอกชนที่เป็นผู้สนับสนุนเป็นทุนทางการเมือง นักการเมืองที่ได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มทุน นั้นเป็นผู้สร้างปรากฏการณ์ที่เรียกกันว่า “ชนกิจการเมือง / money politics” โดยที่ฝ่ายการเมืองใช้สิทธิในการกำกับรัฐไปสร้างการจัดสรรค่าเช่าทางเศรษฐกิจของรัฐ (state – generated economic rents) และการที่การเมืองในประเทศในเอเชียตะวันออกมี

อิทธิพลของการสนับสนุนทางการเงินในลักษณะนี้ จึงเป็นคำถามที่มีต่อคุณภาพของระบบประชาธิปไตย
ตามมา

Model of the practice of political business / figure 1 - 1

ภาพ 1-1

อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจกับการเมืองบนพื้นฐานของการบริหารกิจการบริษัทเอกชนที่สัมพันธ์กับภาคการเงิน โดยเริ่มจากนักการเมือง (ซึ่งที่เป็นรัฐบาล) จะใช้อำนาจ ไปสนับสนุนต่อสมาชิกพรรคหรือนักธุรกิจที่มีสัมพันธ์กับรัฐ ในการแสวงหาค่าเช่าทางเศรษฐกิจจากรัฐ (state - create rents) ในรูปแบบของ ใบอนุญาต(licenses)/ สัญญา(contracts) / การสนับสนุนทางการเงิน (subsidies) และกิจการที่เปิดโอกาสให้เอกชนดำเนินการแทน(privatized project)

การได้รับผลประโยชน์จาก rents นี้ จะผ่านไปตามช่องทางของการกู้เงินธนาคารและสถาบันทางการเงินอื่นๆที่รัฐเป็นเจ้าของ หรือเป็นผู้กำกับดูแล และมีฐานความสัมพันธ์ที่ดีกับนักธุรกิจ (well – connected businessmen) โดยที่ประโยชน์ของฝ่ายการเมืองจะตอบแทนไปยังสมาชิกพรรค / จัดสรรช่วยเหลือพรรค (helps party leaders) อันจะสนับสนุนให้พรรคเป็นรัฐบาลกันต่อไป

รายรับส่วนที่เป็น Rentsจำนวนมหาศาล จะไหลผ่านช่องทางของ commonly shares – for – assets และการ reverse takeovers ผ่านบริษัทมหาชน ซึ่งปกติมักจะเป็นธุรกิจขนาดใหญ่และดำเนินธุรกิจแบบ

หลากหลายครอบจักรวาล / conglomeration การควบรวมและซื้อกิจการ (merger & acquisition / takeovers) การปันราคาหุ้นและส่วนที่เป็นของผู้ถือหุ้น (corporate equity) สำหรับรองรับการซื้อกิจการ

การอุปถัมภ์ทางการเมือง การปิดบังข้อเท็จจริง และการเพิ่มมูลค่าของบริษัท ในตลาดได้นำไปสู่การสร้าง คนรวยรุ่นใหม่ (new rich) ซึ่งเป็นผลพวงมาจากผลของการคอร์รัปชัน การเป็นธุรกิจที่น่ารังเกียจ และผลประโยชน์ทับซ้อนโดยการสัมพันธ์กับผู้นำระดับสูงของรัฐบาล (senior government leaders) นอกจากนี้แล้วยังรวมไปถึง insider trading / manipulation of stock prices การอุปถัมภ์ทางการเมือง ยังสร้างถนนไปสู่ให้นักการเมืองได้รับเงินสนับสนุนก้อนใหญ่สำหรับการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง เป็นทุนสำหรับการเลือกตั้งทั่วไป บางกรณี บริษัท จะให้การสนับสนุนเป็นเงินก้อนใหญ่ อันเป็นการผันมาจากเงินของรัฐ ไปเป็นทุนสำหรับพรรคการเมือง หรือกลุ่ม / ก๊ัก (factions) จนนำไปสู่ข้อสรุปในมิติของความสัมพันธ์ที่ผู้นำทางธุรกิจที่ได้รับการสนับสนุนจากพรรคการเมือง หรือทุนที่มีความสัมพันธ์ทางตรงในการเลือกตั้งผู้นำของประเทศ

ในทางกลับกันผลในทางบวกของธุรกิจการเมือง ก็มี เช่น การใช้การอุปถัมภ์ทางการเมืองนี้ไปสนับสนุนต่อการเอื้อประโยชน์ การสร้างรายได้ให้กับชุมชนผู้ด้อยโอกาส (ethic community) เลือกสนับสนุนผู้ประกอบการรายย่อย – นักธุรกิจท้องถิ่นให้เชื่อมโยงกับธุรกิจการเมือง เลือกที่จะสนับสนุนอุตสาหกรรมบางแขนง หรือการปรับเปลี่ยนระบบเศรษฐกิจ (diversification of economy) ฯลฯ

บางกรณี ธุรกิจจะได้รับประโยชน์จากสถาบันการเงิน โดยเฉพาะที่เป็นสถาบันการเงินของรัฐ เอื้อประโยชน์ในรูปแบบของ terms to generate growth เช่น การซื้อกิจการ (acquisitions) การสนับสนุนทางการเงินในระยะสั้นๆ ซึ่งอาจจะดำเนินการผ่านกองทุน (โดยสถาบันการเงินและรัฐ) สำหรับการใช้จ่ายประโยชน์จากช่องทางของตลาดหลักทรัพย์ที่จะเกี่ยวพันระหว่างธุรกิจกับการเมืองในประเทศแถบเอเชียตะวันออก ที่เป็นตัวอย่างเช่น การแลกเปลี่ยนการถือครองหุ้น (share –for –assets swap) การครอบครองกิจการ (takeovers) การซื้อคืนกิจการ (reverse takeovers) โบนัสและสิทธิพิเศษสำหรับลูกจ้าง

เงินลงทุนต่างประเทศในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศในแถบนี้ เป็นเงินลงทุนระยะสั้น /เป็นจำนวนมาก และเป็นภาพลวงตาที่สนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจ และขนาดของธุรกิจในตลาดหลักทรัพย์ เมื่อเงินกู้ (Loans) และการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ (portfolio investments) และเมื่อนักลงทุนได้ถอนเงินดังกล่าวพร้อมๆกัน จึงเป็นเหตุที่นำไปสู่ภาวะวิกฤติทางการเงิน

ธุรกิจขนาดใหญ่และจำนวนมากที่มีการขยายตัวแบบแนวดิ่ง (vertical) แนวนอน (horizontal) และการเปลี่ยนออกจากธุรกิจดั้งเดิม (diversify) ที่เป็นปรากฏการณ์ของการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจของประเทศนั้น นักการเมืองมุ่งที่จะไปสร้างสัมพันธ์กับธุรกิจประเภทบริการและภาคที่ไม่ใช่การค้า เช่น ธุรกิจเรียลเอสเตท / ธุรกิจก่อสร้าง / ธุรกิจสาธารณูปโภค / ธุรกิจนำเข้า ซึ่งเป็นธุรกิจที่ไม่ก่อให้เกิดผลต่อระบบการผลิต (unproductive business) โดยส่วนใหญ่จะอยู่ในประเภทที่ธุรกิจสร้างการขยายตัวแบบ conglomerate style

ในขณะที่อีกด้านหนึ่ง ธุรกิจการเมือง ก็จะรวบรวมกลุ่มทุนเอกชนเพื่อเข้าสู่ทางการเมือง(political arena) เป็นทุนสำหรับการรณรงค์เลือกตั้ง ใช้จ่ายสำหรับผู้สนับสนุน/สมาชิกพรรค เพื่อการสร้างและคงไว้ซึ่งฐานอำนาจ ความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจกับการเมืองข้างต้น นั้น ได้สร้างความสัมพันธ์แบบ corruption / nepotism / conflict of interest

ธุรกิจการเมือง ที่มีความสัมพันธ์ในรูปแบบข้างต้น นั้น มีอยู่ทุกประเทศในเอเชียตะวันออก

ประเทศ	ความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจกับการเมือง
ไต้หวัน / มาเลเซีย	Kuomintang (KMT) / ไต้หวัน และ United Malays National Organization(UMNO) ของมาเลเซีย ได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มบริษัทโดยทั้งทางตรงและทางอ้อม
ญี่ปุ่น	กลุ่มบริษัทโดยส่วนใหญ่ ที่รวมตัวกันเป็น faction เป็นผู้สนับสนุนต่อการดำเนินงานทางการเมืองของ Liberal Democratic Party (LDP)
ฟิลิปปินส์	แม้ว่ากลุ่มทุนจะสูญเสียอิทธิพลทางการเมืองในยุคครองเมืองแบบรวบอำนาจของ มาร์คอส (1966-86) แต่หลังจากการล่มสลายของมาร์คอส กลุ่มทุนเริ่มมีบทบาททางการเมืองอีกครั้งหนึ่ง
ไทย	นักธุรกิจได้เข้ามาดำเนินธุรกิจโดยตรง โดยการจัดตั้งพรรคการเมือง เพื่อเข้าสู่กระบวนการกำกับรัฐ
เกาหลีใต้	นักธุรกิจ ได้เข้าสู่กระบวนการทางการเมืองทางตรง ในการแข่งขันเลือกตั้งประธานาธิบดี ในการเลือกตั้ง ปี 1992 แต่ไม่ประสบความสำเร็จ
อินโดนีเซีย	ธุรกิจที่ห้อมล้อมอาณาจักรของซูฮาโต้ (1966 - 98) เป็นธุรกิจแบบเติบโตแบบทุกทิศทุกทาง (conglomerates) จำต้องปิดตัวเองลงไปพร้อมกับความสัมพันธ์ส่วนตัว หลังวิกฤติล้มสลาย

3.

บริบทของธุรกิจการเมืองในเอเชียตะวันออก (Contextualizing political business in East Asia)

ข้อถกเถียงในความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจกับการเมือง ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดแบบ statist perspective หรือ แบบ market perspective ว่าความสัมพันธ์นั้นจะแบบแนบแน่น(monolithic unit) กับรัฐ จะมีผลต่อขีดความสามารถในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศมากน้อยเพียงใด สถาบันทางความคิดที่มีอยู่ทั้งสองค่าย

ไม่ว่าจะเป็นพวกที่เน้นสังคม (society- centered) กับพวกที่เน้นรัฐหรือระบบ (state / system centered) ไม่สามารถอธิบายความต่างๆ ได้อย่างครบถ้วน มากไปกว่านั้นสถาบันทางความคิดทั้งหลาย ได้ยอมรับในผลต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากวิกฤติการณ์ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับปัจจัยในทางการเมือง (แต่ไม่ได้รับคำอธิบายจากสำนักคิดทั้งหลายเหล่านั้น)

มากไปกว่านั้น ข้อถกเถียงยังลึกลงไปถึงการผลักดันพัฒนาประเทศโดยการนำของฝ่ายราชการ (bureaucracy dominated) โดย technocrats (ดูตัวอย่างจากงานเขียนของ Johnson 1982 , 1987) การรวมตัวของกลุ่มนักธุรกิจที่เคลื่อนไหวปกป้องธุรกิจของพวกเขา หรือการปกป้องในสิทธิพิเศษที่ได้ประโยชน์จากค่าเช่าจากรัฐ (ดูตัวอย่างจากงานเขียนของ Domhoff 1967; Heidenheimer and Langdon 1968) จากข้อมูลความสัมพันธ์นี้จึงได้มีการเปลี่ยนความสนใจ ไปยังกลุ่ม technocrats และกลุ่มทุน ซึ่งเข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการรัฐ เพิ่มจากเดิมที่มีแต่เฉพาะข้าราชการประจำ ภายใต้สถานการณ์ที่มีการเข้ามาเกี่ยวข้องของบรรดานักการเมือง ครอบครัวและพวกของนักการเมือง ได้เกิดบริบทขึ้นเป็นจำนวนมากเข้ามาทำดำเนินธุรกรรมในส่วนที่เกี่ยวข้องเหล่านี้ ในประวัติศาสตร์ของประเทศในเอเชียตะวันออก ที่มีนักการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการรัฐอย่างต่อเนื่อง จึงนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชันอย่างต่อเนื่อง การอุปถัมภ์ทางการเมือง และการสนับสนุนในการสร้างค่าเช่าทางเศรษฐกิจจากรัฐ ที่ไม่ก่อประโยชน์ในการสร้างผลผลิตต่อระบบเศรษฐกิจ

ในโครงสร้างของสถาบันและหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับของรัฐ ที่นักการเมืองเข้ามาใช้ประโยชน์ในการจัดสรรธุรกิจสู่กิจการเอกชน / บริษัท นั้น จะดำเนินการโดยนักการเมือง เช่น การกำกับฝ่ายข้าราชการและผู้รับจดทะเบียนที่จะเอื้อประโยชน์ต่อธุรกิจ การใช้ประโยชน์จากทุนของภาครัฐที่มีอยู่ การศึกษาเรื่องโครงสร้างองค์กรทางการเมือง รวมถึงการวิเคราะห์ในส่วนที่เป็นศูนย์กลางของอำนาจ ช่วยให้มองเห็นว่าทำไมนักการเมืองจึงต้องจัดสรรผลประโยชน์ (rents) ให้กับนักธุรกิจ หรือทำไมช่องทางของทุนจึงจัดสรรผ่านกลุ่มนักการเมือง (factions) ซึ่งในที่สุดก็จะเห็นความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด – ชัดเจนระหว่างรัฐ พรรคการเมือง นักการเมือง ธรรมชาติของระบบการเมืองในการจัดการ rents

การวิเคราะห์ถึงบทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างพรรคการเมือง / factions / นักการเมือง ในการควบคุมรัฐ ในประเทศเอเชียตะวันออก มีลักษณะ ดังนี้

ประการแรก เกาหลีใต้ / ไต้หวัน / มาเลเซีย / อินโดนีเซีย / สิงคโปร์ / ไทย / ฟิลิปปินส์ นักการเมืองในฝ่ายรัฐบาลใช้อิทธิพล สร้างและจัดสรรค่าเช่า ผ่านกลไกทางนโยบาย สำหรับญี่ปุ่น / จีนจะกระทำผ่านพรรค (LDP และ CCP ตามลำดับ)

ประการที่สอง กลุ่ม / ก๊ิก (faction) ซึ่งเป็นเป็นระบบความร่วมมือระหว่างกลุ่มนำที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในพรรค ซึ่งปกติจะเป็นการร่วมกันในระยะสั้นๆ ยกเว้น กรณี LDP ของญี่ปุ่น / UMNO ของมาเลเซีย

ญี่ปุ่น / ไต้หวัน / มาเลเซีย นั้น ความขัดแย้งใน faction จะนำไปสู่วิกฤติและการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง แต่ในไทย / ฟิลิปปินส์ นั้น factionalism เป็นตัว

จัดการช่วยเหลือในการดำรงอยู่ในทางการเมืองให้ยั่วยวออกไปได้ เปลี่ยนข้างได้
– ย้ายกลุ่ม ย้ายข้าง (hopping and “Turncoatism”)

ความจำเป็นในการใช้จ่ายเงินในทางการเมือง นั้น มีมากขึ้น โดยเฉพาะในการเลือกตั้งจึง
เป็นช่องทางที่เปิดสำหรับการเข้ามาสนับสนุนทางการเมืองของกลุ่มทุน และมีบทบาทมากขึ้น เช่น

- ญี่ปุ่น : เมื่อทานากะ ซึ่งเป็นนักธุรกิจ ขึ้นมาเป็นนายกรัฐมนตรี ก็ ได้
จัดการเปลี่ยนแปลงในพรรค LDP และระดมทุนเพื่อกิจการพรรค
- ไทย : นักธุรกิจใช้พลังทางการเมืองประสานกับข้าราชการโดยใช้
ประโยชน์จากค่าเช่าทางเศรษฐกิจ จนสามารถสร้างความร่ำรวย
ขึ้นให้กับธุรกิจของเขาได้ เช่น กรณีของนายบรรหาร ศิลปอาชา
นายกรัฐมนตรีในช่วงปี 2538
- เกาหลีใต้ : การเข้าสู่การเมืองโดยตรงประธานของ Hyundai ผู้ก่อตั้งพรรค
United People Party (แพ้ – 1992)
- ฟิลิปปินส์ : กลุ่มทุนโดยส่วนใหญ่หนุนหลังนักการเมือง ทั้งการเลือกตั้ง
ประธานาธิบดีและตำแหน่งใน ครม.

เมื่อผู้นำทางการเมืองเข้ามาบริหารจัดการรัฐ มาจัดการค่าเช่าทางเศรษฐกิจ ซึ่งโดยปกติจะเป็นสิ่งที่ไม่เกิดประโยชน์ต่อระบบการผลิตของเศรษฐกิจ (unproductively) โดยจะเข้ามาทำการโยกย้าย ภาระกับการใช้สิทธิต่างๆ ซึ่งในแต่ละประเทศจะไม่เหมือนกันขึ้นอยู่กับวาระทางนโยบายของนักการเมืองว่าจะพัฒนาประเทศให้พึ่งตนเอง หรือนำพาประเทศไปสู่การแข่งขันระหว่างประเทศ (selective intervention) ด้านหนึ่งสำหรับรัฐและอีกด้านหนึ่งสำหรับผลประโยชน์ของตนเอง ในการสนับสนุนผ่านอุตสาหกรรมใด อุตสาหกรรมหนึ่ง (pick winners) โดยการจัดสรรค่าเช่าทางเศรษฐกิจจากรัฐ (ดูงานเขียนของ Lall 1996)

ในบางประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ปกครองโดยระบบรวบอำนาจ เช่น มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ยืนยันได้ว่า การเมืองเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ มากไปกว่านั้น ในมาเลเซียและอินโดนีเซีย ยังรวมเอาเรื่องทางเศรษฐกิจไปใช้เป็นเครื่องมือการควบคุมทุนท้องถิ่นชนกลุ่มน้อย ในการออกใบอนุญาต การสร้างความร่วมมือ เข้าไปอีกด้วย

4.

รัฐที่เข้มแข็ง การเมืองที่รวบอำนาจและธุรกิจขนาดใหญ่ (Strong state , political autonomy and big business)

เป็นที่ถกเถียงกันอย่างกว้างขวางว่า ความเข้มแข็งของรัฐในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นำไปสู่การพัฒนาประเทศ ทั้งการปฏิรูปสังคมและพัฒนาเศรษฐกิจ การปฏิรูปที่ดิน การยกระดับการพัฒนา

อุตสาหกรรม การพัฒนาผู้ประกอบการภายในประเทศ ตัวอย่างของเกาหลีใต้ / ไต้หวัน / สิงคโปร์ / มาเลเซีย / อินโดนีเซีย เป็นกลุ่มประเทศที่ปกครองแบบรวบอำนาจ ที่นำไปสู่ ที่มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูง

- โก๊ะมินตั๋ง (KMT) เป็นเจ้าของบริษัทและบริหารจัดการด้วยเงินทุนที่เป็นอิสระจากธุรกิจของคนไต้หวัน
- เกาหลีใต้ มีแหล่งทุนสนับสนุนจากธุรกิจขนาดใหญ่
- ไทย อยู่ระหว่างการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่
- สิงคโปร์ หลังยุคอาณานิคม / ธุรกิจขนาดใหญ่ของเขา ไม่ได้เติบโตภายใต้การสนับสนุนช่วยเหลือของรัฐ
- ฟิลิปปินส์ เป็นตัวอย่างของรัฐที่อ่อนแอ (หมายถึงระบบการเมืองที่ไม่มีเสถียรภาพ) ที่ไม่สามารถช่วยเหลือการเติบโตของกิจการบริษัทได้ (ดูงานเขียนของ McVey 1992 : 27 – 9)

การสนับสนุนช่วยเหลือของรัฐในการดำเนินธุรกิจ และทำให้ธุรกิจบางประเทศเกิดธุรกิจขนาดใหญ่ และนำไปสู่ความมั่นคงของระบบเศรษฐกิจของประเทศ

- เกาหลีใต้ กลุ่ม 5 บริษัทชั้นนำของประเทศ หรือ chaebols ประกอบด้วย สุนได /ซัมซุง / แดวู / ลักกี้ โกลด์สตาร์ / SK มีสินทรัพย์ คิดเป็น 29 % ของประเทศ และ มียอดขายคิดเป็นร้อยละ 32 กลุ่มบริษัทเหล่านี้มีการขยายกิจการออกไปอีก เช่น Samsung มีกิจการบริษัทลูก 61 บริษัท รวม 10 อุตสาหกรรม (ตั้งแต่อิเล็กทรอนิกส์ – อุตสาหกรรม)
- ไทย ในทศวรรษ 1980 ธุรกิจขนาดใหญ่คิดเป็นเพียง 1 % ของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม แต่ถ้าคิดในเรื่องของสินทรัพย์ แล้ว เป็น 54 % ของสินทรัพย์รวมของอุตสาหกรรม และคิดเป็น 41 % ของการจ้างงานรวมของอุตสาหกรรม
50 ใน 100 บริษัทขนาดใหญ่ขยายตัวไปยังธุรกิจ 16 ธุรกิจย่อย และ 90 % ขยายตัวแบบ conglomerates (ดูงานของ Doner and Ramsay 1997 : 255 - 6)

การเติบโตของธุรกิจที่ได้รับการอุปถัมภ์จากรัฐบาล นั้นไม่เพียงแต่สร้างประโยชน์ให้กับเจ้าของโดยอัตโนมัติ ยังมีส่วนสร้างความต้องการที่จะนำไปสู่การใช้สิทธิพลต่อการใช้อำนาจในการเกื้อหนุนในระดับนโยบาย และการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบประชาธิปไตย (Democratization) และจะสร้างช่องทางเฉพาะสำหรับ Rents ผ่านการกู้เงินธนาคาร การยกเว้นภาษี และสัญญาสัมปทาน (เป็นช่องทางในการสร้าง Rents)

ความสัมพันธ์ผ่านช่องทางแบบนี้ ได้ทำให้ความเป็นปึกแผ่นที่เกื้อหนุนต่อกัน ระหว่างธุรกิจกับการเมืองของตัวอย่างของสองประเทศ คือ UMNO ของมาเลเซีย และ People's Action Party (PAP) ของสิงคโปร์

ขนาดและรูปแบบที่เข้มข้นของ 3 ประเทศ คือ ฟิลิปปินส์ ไทย และเกาหลีใต้ ที่นักธุรกิจได้เข้าไปร่วมงานทางการเมืองโดยตรง ก็ย่นนำไปสู่การสร้าง funding ให้กับพรรคการเมืองและนักการเมือง ในขณะที่การเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ระบบประชาธิปไตยของไต้หวัน และญี่ปุ่น มีทุนของภาคเอกชนเป็นส่วนสำคัญในการสร้างเสถียรภาพทางการเมือง ระบบการเมืองแบบหลายพรรค (รวมถึงการย้ายข้าง – ย้ายพรรคสังกัด) เป็นตัวอย่างของการใช้เงินสนับสนุนเพื่อการสร้างเสถียรภาพ เช่น ฟิลิปปินส์ และ อินโดนีเซีย (หลังยุคซูฮาโต)

5.

การพัฒนาธุรกิจและการบริหารหนี้ของกิจการ (Business development and corporate debt)

5.1 สถานการณ์ทั่วไป

สถานการณ์โดยทั่วไปของการควบคุมกำกับทางการเงินของรัฐ การขยายตัวทางเศรษฐกิจและการดำรงอยู่ของกิจการเอกชน ของประเทศในเอเชียตะวันออก

- ไต้หวัน : รัฐบาลส่งเสริมการลงทุน ผ่านให้สิทธิประโยชน์ทางบัญชีโดยเรื่องของภาษีและการคิดค่าเสื่อม ต่อผู้ประกอบการมากกว่า การเข้าไปมีบทบาทในการกู้เงินธนาคาร
- สิงคโปร์ : incentive สำหรับการยกระดับ(upgrade)และพัฒนา(develop)เทคโนโลยีขั้นสูงให้บริษัทข้ามชาติ(multi-national corporations / MNCs)
- มาเลเซีย : รัฐบาลเริ่มการลงทุนสร้าง MNC โดยเฉพาะด้านความเชี่ยวชาญในเทคโนโลยี / อุตสาหกรรมส่งออก ในขณะที่ภายในก็จะใช้ประโยชน์จากการพัฒนานี้ไปสร้าง Rents ผ่าน credits term ซึ่งเป็นผลจากความสัมพันธ์ของนักธุรกิจชั้นนำ
- เกาหลีใต้ : รัฐมีบทบาทสำคัญต่อการลงทุนของภาคเอกชนทั้งในและต่างประเทศ (credits and investment capital)
- ญี่ปุ่น : ด้วยข้อจำกัดที่จะมีบริษัทต่างประเทศไปลงทุนในญี่ปุ่น จึงเป็นแรงผลักดัน

ให้กิจการในญี่ปุ่นต้องเร่งสร้างนวัตกรรม เพื่อเป็นช่องทางสำหรับการ
อาศัยเงินกู้ธนาคารไปขยายกิจการ ในระหว่างปี 1972 – 1981 บริษัทญี่ปุ่น
มีสัดส่วนเงินกู้ธนาคาร 75 % ในขณะที่มีทุนของตนเพียง 19 %

มีบันทึกของ Sach (1998) ว่า 5 ประเทศที่ได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤติคือ มาเลเซีย /ไทย
/อินโดนีเซีย / เกาหลีใต้และฟิลิปปินส์ มีหนี้ระยะสั้น – หนี้ต่างประเทศ ที่ถึงกำหนดชำระในกลางปี
1997 จำนวน 175 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในขณะที่มี foreign exchange reserve เพียง 100 พันล้าน
เหรียญสหรัฐ ในระหว่างปี 1991 – 1996 มีเงินทุนเอกชนไหลเข้า เพิ่มขึ้นจาก 44 พันล้านเหรียญสหรัฐ
เป็น 304.5 พันล้านเหรียญสหรัฐ และตลาดหลักทรัพย์ก็เติบโตอย่างรวดเร็ว

การขยายตัวที่รวดเร็วเกินไปโดยเงินทุนต่างประเทศ และเป็นขยายกิจการเป็นสาเหตุหลักที่
จะนำไปสู่ปัญหาในหลายประการต่อมา ของกิจการในตลาดหลักทรัพย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการ
บริหารหนี้ต่างประเทศที่ไปกู้มา (foreign portfolio investment / FPI)

- เกาหลีใต้ ระหว่างปี 1990 – 1996 ปริมาณของ FPI เพิ่มขึ้นจาก 9 พันล้าน
เหรียญสหรัฐ เป็น 121 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในปีทศวรรษ 1990
(ก่อนวิกฤติ)ตลาดหลักทรัพย์ของเกาหลีใต้ เป็นลำดับที่ 9 ของ
ตลาดโลก
- มาเลเซีย ตลาดหลักทรัพย์ของมาเลเซีย มีความสัมพันธ์ต่อผลิตภัณฑ์โดยรวม
ของประเทศ (GDP)สูงที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ระหว่างปี
1989 – 1993 ส่วนของตลาดต่อการเพิ่ม GDP มากถึง 105 –
342 % ตลาดหลักทรัพย์ของมาเลเซีย (KLSE) อยู่ในลำดับที่ 15
ของโลก
- อินโดนีเซีย หลังจากการผ่อนคลายทางกฎระเบียบทางการเงินในปี 1988 ได้
ทำให้เกิดเงินทุนต่างประเทศไหลเข้า ทำให้กิจการภายในประเทศ
เติบโต JSE กลายเป็นตลาดที่มีการเติบโตที่เร็วที่สุดในโลก
ระหว่างปี 1989 – 1993 ทุนของตลาด (market capital) เพิ่มขึ้น
2.4 % เป็น 22.8 % ของ GDP
- ไทย ในช่วงเดียวกัน 1989 – 1993 ทุนของตลาด (market capital) ไปมี
ส่วนผลักดันต่อการเติบโตของ GDP จาก 35.5 % เป็น 104.5 %

1.2 ความสัมพันธ์ตลาดเงินกับตลาดทุน

การขยายตัวในส่วนกองทุนในตลาดหลักทรัพย์นี้ ไปส่วนสัมพันธ์ต่อการใช้เงินกู้ธนาคารและสินทรัพย์ในการค้ำประกันวงเงินกู้ จึงมีผลต่อการบริหารในส่วนที่หนี้และทุน (debt – equity ratio)

- เกาหลีใต้ (30 บริษัทที่ดำเนินธุรกิจแบบ conglomerate) average 519 % ในขณะที่ top five / chaebols (ฮุนได /ซัมซุง/ แคว /แอลจี และ SK) มีหนี้รวมเป็น 30 % ของหนี้รวม
- มาเลเซีย มีการกู้ยืมเงินต่างประเทศโดยรวมประมาณ 1.6 พันล้านเหรียญสหรัฐ ก่อนเกิดวิกฤติ ปี 1997 โดยกิจการขนาดใหญ่ที่สุด 3 แห่งของประเทศ รวมกัน หนึ่งในนั้นเป็นกู้ยืมของบริษัท Renong ซึ่งเป็นบริษัทในเครือขายอิง UMNO ซึ่งคำนวณได้เป็น 5 % ของหนี้รวมของระบบธนาคาร มาเลเซีย
- อินโดนีเซีย มูลค่าในกิจการของครอบครัวซูฮาร์โต ในปี 1996 คิดเป็นประมาณ 5 พันล้านเหรียญสหรัฐ เมื่อเกิดวิกฤติกิจการลูกหลานของเขาเป็นหนี้ประมาณ 4 พันล้านเหรียญสหรัฐ
- ฟิลิปปินส์ หนี้ของที่นี่กลับเป็นส่วนที่ก่อความเสียหายต่อ สถาบันทางการเงินของรัฐ State – owned financial institutions ที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับกลุ่มธุรกิจของอดีต ประธานาธิบดีฟิเดล รามอส
- ไต้หวัน และสิงคโปร์ ไม่ได้มีผลกระทบจากประเด็นของการจัดการด้านเงินกู้ ข้างต้น เพราะธุรกิจโดยส่วนใหญ่ไม่ได้อาศัยการกระตุ้นโดยรัฐ หนี้ของไต้หวัน ต่ำที่สุดใน East Asia ขณะที่สิงคโปร์ ตลาดที่จะออกจากวงจรทางการเงินดังกล่าวอย่างรวดเร็ว

1.3 ข้อแตกต่างกันของการจัดการธุรกิจในประเทศในไต้หวัน – เกาหลี

1. ไต้หวัน ใช้ SME เป็นตัวนำพาธุรกิจของประเทศ (98 % ของกิจการ) เป็นเพราะ KMT กลัวที่จะมีธุรกิจขนาดใหญ่มาโค่นล้มในอำนาจทางการเมือง จึงมีข้อกำหนดที่กีดกัน จึงไม่อยู่ภายใต้การกระตุ้นโดยเงินกู้และการขยายตัวแบบหลากหลาย
2. เกาหลี 80 % ของ GNP เป็นของบรรดาบริษัท Family – owned chaebols

การขยายตัวแบบหลากหลาย / conglomerate ที่เป็นประเด็นเงื่อนไข ต่อภาวะวิกฤติ ในการบริหารของนักธุรกิจจึงหันไปจัดการต่อเรื่องนี้เป็นลำดับแรก เช่น ลิ้มชู่เหลียง / first Pacific Group ของอินโดนีเซีย CP – เจริญโภคภัณฑ์ ของไทย และซัมซุงของเกาหลี

6.

คอร์รัปชัน ประชาธิปไตยและการปฏิรูปของธุรกิจการเมือง (Corruption , democracy , and the evolution of political business)

ไทย ฟิลิปปินส์ และเกาหลีใต้ มีการคอร์รัปชัน มีระบบธนาคารเมือง (money politics) เหมือนกัน แต่มีความแตกต่างกันออกไป ตามสภาพของการเปลี่ยนแปลงผ่านสู่ระบบประชาธิปไตยและธุรกิจการเมือง ข้อแตกต่างของการใช้จ่ายเงินทางการเมืองของแต่ละประเทศในเอเชียตะวันออก จะแตกต่างกันไปตามความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับผู้นำทางธุรกิจ ข้อบังคับที่เกี่ยวกับการเงินของพรรค การระดมทุนในการเลือกตั้งทั่วไป จำนวนพรรคและการเลือกตั้งด้วย

การจัดการทางการเมืองในการเลือกตั้ง หัวหน้าพรรคจะจัดสรรเงิน ไปยังสมาชิกตามลำดับแบบ hierarchy นักการเมืองที่มีฐานมวลชน (strong grassroots base) จะมีอิทธิพลต่อหัวหน้าพรรค ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อฐานอำนาจที่มั่นคง – ชัยชนะการเลือกตั้ง หลังการเลือกตั้ง พรรคก็จะซื้อสมาชิกสภา (parliamentarians) ให้ได้มาซึ่งเสียงโดยส่วนใหญ่ ชักชวนให้มีการย้ายพรรคสังกัด (party - hopping)

สถานการณ์ทางการเมืองของแต่ละประเทศ ในเอเชียตะวันออก

(1) ไทย

ภายใต้การเปลี่ยนผ่านสู่ระบบประชาธิปไตย นักธุรกิจเริ่มขยับตัวลงไปในพื้นที่ทางการเมืองเพื่อควบคุมการบริหาร ทั้งผู้บริหารของรัฐที่เกี่ยวข้องกับ ธนาคารกลาง และส่วนที่เกี่ยวข้องตลาดหลักทรัพย์ (ตลท / กสท.)

Doner and Ramsay (1997) ได้พูดถึงเรื่องเหล่านี้ไว้ว่า ทั้งในช่วงของการรัฐประหารและช่วงที่เป็นประชาธิปไตย ธุรกิจการเมือง ได้เชื่อมโยงผู้ที่มีความสามารถเฉพาะตัว ที่อยู่กระจัดกระจาย เพื่อช่วงชิงความได้เปรียบทางการแข่งขัน (สำหรับการดำรงอยู่) มากกว่าจะผูกขาดในสินค้าและบริการของรัฐ

การรวมตัวกันจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว แล้วจัดสรร – ระดมเงินเพื่อการใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งเมื่อปี 1995 มีการใช้จ่ายเงินเพื่อการซื้อเสียงผู้ใช้สิทธิ (buying votes) ประมาณ 670 ล้านบาทหรือสิบล้าน (According to one report by Asiaweek (7/11/97) “ during the last election.....powerful businessmen gave millions of baht to Chavalit’s New Aspiration (NAP), in the hope of patronage . Much of money was channeled to vote-buying in the provinces “) แลกกับตำแหน่งทางการเมือง เมื่อเปลี่ยนเป็นรัฐบาลชาวลิต อยุทธยา ศาสกุล และ เบเกอร์ (1998) มีข้อสังเกตว่า มีผู้สนับสนุนทางการเงินกับพรรคการเมือง 3 ราย ที่รัวหลังจากที่ได้มีการตั้งรัฐบาลแล้ว และ ในขณะรัฐมนตรี ก็ไม่ได้จัดสรรกันตามความสามารถของคนกับงาน (workload) แต่เป็นไปตาม potential income

(2) ฟิลิปปีนส์

ตระกูลของชนชั้นนำเป็นอำนาจพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อการเลือกตั้ง ประธานาธิบดี และมี ส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการ โคนล้มมาร์คอสซึ่งปกครองฟิลิปปินส์มาเป็นเวลานาน การจัดสรร ประโยชน์ระหว่างกลุ่มจึงเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบในทางการเมืองไปในตัว

ระบบทุนนิยมแบบพวกพ้อง (crony capitalism) ที่สนับสนุนมาร์คอส จนเป็นทุนใหม่ เช่น Lucio Tan ซึ่งเป็นเจ้าของกิจการธนาคารและกิจการยาสูบ เมื่อ ประธานาธิบดีฟิเดล รามอส ขึ้นมา บริหารประเทศ ก็ได้นำเอากลุ่มชนชั้นกลางและนักบริหาร เข้ามาร่วมงาน และได้เสนอแนวทางการ แปรรูปเป็นเอกชนและการเปิดเสรี เพื่อทลายปราคการต่างๆของระบบทุนเก่าและสร้างประสิทธิภาพ ทางการแข่งขัน และทำให้เกิดธุรกิจใหม่ที่ใกล้ชิด

ยุคของเอสตราด้า กลุ่มทุนธุรกิจใหม่และกลุ่มธุรกิจในยุคของมาร์คอสเรื่องอำนาจ ได้เข้า ร่วมกันในการเป็นคณะรัฐมนตรี โดยมีแนวทางที่จะร่วมกันพัฒนาระบบประชาธิปไตย กลุ่มทุน เหล่านี้ก็ยังคงทำหน้าที่เป็นทุนทางการเมืองในการเลือกตั้ง ประธานาธิบดี

(3) อินโดนีเซีย

ภายใต้การปกครองที่ยาวนานของซูฮาร์โต ได้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจของชาวจีนที่ เป็น Chinese conglomerates กิจการของรัฐ ทุนท้องถิ่น(pribumi) (ท้องถิ่นโดยส่วนใหญ่ของ อินโดนีเซียนับถืออิสลาม) และธุรกิจในเครือข่ายของ ประธานาธิบดี โดยเฉพาะลูกของ ประธานาธิบดี

กลุ่มทุนทั้งสี่ข้างต้นได้รับสิทธิประโยชน์ที่เป็น Rents จากรัฐ แต่ในทั้งสี่กลุ่มนี้ มี ความสัมพันธ์กันและความร่วมมือในทางธุรกิจกันน้อย โดยเฉพาะกลุ่มจีนกับทุนท้องถิ่น และแต่ ละกลุ่มก็ไม่มีสัมพันธ์โดยตรงกับซูฮาร์โตเสมอไป

Salim Group / ลิมซูเหลียง ได้รับสิทธิพิเศษในการติดต่อประสานในสำนักงาน ประธานาธิบดี แต่กลุ่มอื่นเช่น Lippo Group (Raidy family) ไม่สัมพันธ์กันทางตรง เป็นทางอ้อม ผ่านการจัดการบริษัท (ธุรกิจแบบหลากหลาย)

ในกลุ่มนักธุรกิจทั้งชาวจีนมีความสัมพันธ์กันน้อย และกับทุนท้องถิ่นเหล่านี้ ก็ไม่มาก นักเช่นกัน โดยเฉพาะระหว่างชาวจีนกับทุนท้องถิ่นนี้ ยังเป็นประเด็นทางเชื้อชาติปนไปอีกด้วย (Intra – ethnic business)แต่ละคนล้วนแต่ได้เข้าไปใช้ประโยชน์ในทางการเมือง – อำนาจ ต่อการ ดำเนินกิจการในการกู้ยืมเงินธนาคาร ฯลฯ ในเมื่อต่อมาเกิดปัญหาวิกฤติ กลุ่มทุนท้องถิ่นจึง เคลื่อนไหวที่จะให้รัฐบาลเข้ายึดกิจการของชาวจีน

ในการเลือกตั้งทั่วไปและเลือกตั้ง ประธานาธิบดีใน 1999 พรรค Golkar ได้ทำหน้าที่ รวบรวมทุนทางการเมืองและสนับสนุนการเลือกตั้ง ระหว่างการเลือกตั้ง บีเจ ฮาร์บีไปพัวพันกับ

เหตุอันน่าเศร้าจากการถอนเงินจากธนาคารไปเข้าพรรค และหลังการเลือกตั้ง กลุ่มอำนาจเก่า Gokar และทหาร ได้เลือกผู้นำใหม่เป็น **ปธน.อับดุล รามัด วาฮิด**

(4) เกาหลีใต้

ภายใต้การบริหารงานของ ประธานาธิบดีปักจุงฮี มีการระดมเงินทุนจากธุรกิจเพื่อไปใช้จ่าย สำหรับนักการเมืองและข้าราชการ เหมือนกับการลงขันใน Chaebols โดยที่มันจะต่างกันว่า ในกรณีนี้เป็นการดำเนินโดยฝ่ายรัฐ

ในระหว่างสมัยของคิมยงซัม (1992) ธุรกิจของซัมซุง จะใกล้ชิดกับ ประธานาธิบดี คิมยงซัม ลูกของประธานาธิบดีคิม ปัก มีความสัมพันธ์กับกลุ่มธุรกิจอื่นนอก Chaebols คือบริษัท Hanbo เป็นธุรกิจแบบการเมืองอุปถัมภ์รายใหม่ และเมื่อเกิดวิกฤติ กรณีนี้ได้เป็นเรื่องอื้อฉาวในข้อกล่าวหาที่ Hanbo เป็นธุรกิจแบบเครือญาติ (Nepotism) ซึ่งเป็นรูปแบบที่แพร่หลายในมาเลเซียและอินโดนีเซีย

Chang (1998) มีข้อสังเกต ว่า ภายใต้การบริหารแบบอำนาจเบ็ดเสร็จ การไหลของทุนทางการเมืองจะไหลไปตาม โปรเจกต์ เช่น การพัฒนาชนบท / การจัดซื้อของรัฐบาล เพียงแต่เป็นโครงการเหล่านั้นเป็นส่วนที่สัมพันธ์กับโรงงานอุตสาหกรรมหลักๆ และภายใต้การบริหารของประธานาธิบดีซัม การไหลของทุนระหว่างรัฐกับธุรกิจในเกาหลี ส่วนใหญ่เป็นภาคที่เกี่ยวข้องกับโรงงานอุตสาหกรรม ก็ไม่สามารถแยกออกจากทฤษฎีคอร์รัปชันการเมือง เหมือนกันสมัยก่อนๆ

(5) ไต้หวัน

KMT เป็นแบบพรรคทหารและการบริหารจัดการการเมือง-เศรษฐกิจ เป็น State promotion enterprises ยกตัวอย่างเช่น การเป็นเจ้าของกิจการและการเลือกที่จะเข้าเทคโอเวอร์กิจการต่างๆของ KMT และรัฐวิสาหกิจ

ความเชื่อมโยงระหว่างการเมืองกับธุรกิจเริ่มจะคลอนแคลน (delinking) โดยการเผชิญกับ Public scrutiny โดยพรรคฝ่ายค้านและการแสดงพลังของประชาชนที่ต้องการตรวจสอบรัฐบาลและปรับปรุงโครงสร้างใน KMT corporate asset และที่สำคัญต่อมาก็คือมีการใช้ทุนในกิจการนี้ไปสนับสนุนทางการเงินต่อการเลือกตั้ง / ในวงเงินที่ไม่สามารถประมาณการได้ (Shiau 1996)

จากข้อมูลของ Karl Field (รายละเอียดในบทที่ 4) พบว่า ทุนที่ดำเนินทางการเมืองในการณรงค์การเลือกตั้งนั้นไม่ได้มาจาก KMT เพียงที่เดียว ยังมีจากนักธุรกิจรายหลักๆด้วย

(6) ญี่ปุ่น

แม้ว่าจะมีเรื่องอื้อฉาวในระหว่างปี 1970 – 1980 ที่นักธุรกิจเข้าไปมีบทบาทในพรรค LDP (แม้จะขึ้นช่วงด้วยการพ่ายเลือกตั้งในปี 1993 / เป็นพรรคที่ครองอำนาจเป็นรัฐบาลมาต่อเนื่องตั้งแต่

1955) แต่ความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับนักธุรกิจยังคงอยู่ มีการระดมทุนและการสนับสนุนทางการเมืองใน 2 ช่องทาง คือ จากธุรกิจแต่ละรายสู่นักการเมือง และ จากธุรกิจแต่ละรายไปยังกลุ่ม / ก๊ิก (ที่เป็นตัวแทนของฝ่ายนำของพรรค)

รูปแบบนี้มีการดำเนินมาตั้งแต่ทศวรรษที่ 1970 การสนับสนุนต่อ LDP และการได้สิทธิ State Rents ก็ยังคงดำรงอยู่ในปัจจุบัน และเป็นการยืนยันได้ว่า แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงตัวผู้นำไป (บ่อยครั้ง) ก็ตาม จะไม่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

7.

การปฏิรูปการเลือกตั้ง : การระดมทุนพรรคการเมือง (Electoral reform : funding political parties)

การได้มา – ใช้จ่ายเงินทางการเมือง ของประเทศในเอเชียตะวันออก นั้น เป็นประเด็นข้อถกเถียงเพื่อจะทำให้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป (สากล) คือ ประกาศให้ทราบในแหล่งที่มาของเงินทุน / กำหนดการใช้จ่ายเงินสำหรับ Campaign เลือกตั้ง / กำหนดประเภทการใช้จ่ายเงิน (equitably) ของพรรคการเมืองในการเลือกตั้ง

Paltiel (1970) ได้กล่าวไว้โดยหลักการ ว่า การระดมทุนทางการเงินของพรรคการเมือง โดยปกติจะเป็นความพยายามที่เหมาะสมสำหรับการแข่งขันทางการเมืองแบบวันแมนวันโหวต – ไม่เหมาะสมที่จะใช้เป็นมาตรฐานโดยทั่วไปของการแข่งขันทางการเมือง (decision making process)

ความเข้มข้นในการแข่งขันทางการเมืองของการเลือกตั้ง เป็นผลให้พรรคการเมืองและนักการเมืองนำตัวเองไปผูกพัน / ขึ้นต่อธุรกิจ จึงทำให้การเป็นตัวแทนนั้น กลายเป็นตัวแทนของธุรกิจ

ข้อเสนอสองประการสำหรับการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินทางการเมือง – การเลือกตั้ง ของพรรคการเมือง หนึ่ง ออกประกาศแหล่งที่มาของเงิน / กำหนดให้พรรคการเมืองจัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปี / ให้รายละเอียดในที่มาของเงิน สอง ให้รัฐเป็นผู้รับผิดชอบในค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกตั้ง เพื่อสร้างความเท่าเทียมกัน พอกับการควบคุมการใช้จ่ายในระหว่างเลือกตั้ง

การจัดการระดมทุนทางการเงินของพรรคการเมือง ในคออสตาริกา / ออสเตรเลีย / อาร์เจนตินา / สวีเดน / อิตาลี / อิสราเอล ประเทศเหล่านี้พรรคการเมืองได้รับเงินใช้จ่ายมาจากงบประมาณรัฐบาล ด้วยเหตุผลหลักๆ 3 ประการ คือ

- หนึ่ง จ่ายเป็นค่าสมาชิกพรรค / ลดเงื่อนไขการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง
- สอง ค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกตั้งที่เป็นแคมเปญด้วยเทคโนโลยี มักจะแพงขึ้น
- สาม ค่าใช้จ่ายของการเลือกตั้งที่สูงขึ้นจะนำไปสู่การคอร์รัปชันและเรื่องอื้อฉาว

ทุกประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีข้อบังคับทางกฎหมายที่จะควบคุมจำนวนเงินทุนสำหรับผู้สมัครในการรณรงค์เลือกตั้ง รวมทั้งให้พรรคการเมืองแสดงรายการค่าใช้จ่ายหลังการเลือกตั้ง โดยกฎหมายและระเบียบของแต่ละประเทศ ดังนี้

ญี่ปุ่น	Political Funds Control Law (1994)
ไต้หวัน	The Public Officials Election and Recall (POER)
เกาหลีใต้	The Political Funds Act
อินโดนีเซีย	(funded by the state budget)
สิงคโปร์	Political Donations Act 2000
ไทย	ได้มีข้อกำหนดหลายประการเกี่ยวกับ สส. เช่น การห้ามซื้อเสียง ห้ามย้ายพรรค ฯลฯ และบทบาทต่างๆของคณะกรรมการเลือกตั้ง (กกต.) ที่จะติดตามควบคุมการเลือกตั้ง ฯลฯ

คำอธิบายความเพิ่มเติม

1. Democratization

เป็นการเปลี่ยนผ่านสู่ระบอบการประชาธิปไตย ทั้งจากระบบอำนาจนิยม (authoritarian regime) สู่บางส่วนของประชาธิปไตย (partial democracy) หรือสู่ระบบประชาธิปไตย (full democracy) หรือเปลี่ยนจากระบบกึ่งอำนาจนิยม (semi-authoritarian political system) สู่ระบบประชาธิปไตย กระบวนการเปลี่ยนผ่านดังกล่าวนี้ มีฐานที่มาจากหลายองค์ประกอบด้วยกัน หนึ่งในองค์ประกอบนั้น มีชนชั้นกลาง (middle class) เป็นปัจจัยผลักดัน ด้วย ปัจจัยส่วนที่เหลือ ประกอบด้วย wealth / Education / the resource curse theory / capitalism / culture of capitalism / social equality / civil society / civic culture / culture / homogeneous population / previous experience with democracy / foreign intervention ; Wikipedia

2. Model of the practice of political business

โมเดลในหนังสือนี้ มีการปรับปรุงอธิบายปรากฏการณ์ทางการเมืองของไทย โดยงานวิจัย เรื่อง การแสวงหาค่าเช่าทางเศรษฐกิจในประเทศไทย ของธานี ชัยวัฒน์ อาจารย์ประจำคณะ เศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

